

Prof. P. Harting.

IN MEMORIAM.

Toen de redactie van het *Album der Natuur* bij de uitgave van de vorige aflevering haren lezers mededeelde, dat Prof. HARTING's verbeterde gezondheidstoestand hem veroorloofde zich bereid te verklaren om, ook buiten de redactie en zooveel zijne krachten hem zouden toelaten, zijne medewerking aan het Album te blijven verleenen, kon zij niet vermoeden dat die verbetering in den gezondheidstoestand des waardigen grijsaards slechts schijnbaar zou blijken te zijn. Nadat HARTING den 28sten November in den kring van zijne familie en eenige vrienden den vijftigsten verjaardag van zijne bevordering tot medicinae doctor had gevierd, werd hij den 30sten des avonds door eene beroerte getroffen, die hem dadelijk en voor goed het bewustzijn ontroofde, en waaraan hij den 4den December, des avonds ten half zes uur, kalm en zonder doodstrijd bezweek.

In hem verliest ons vaderland een zijner verdienstelijkste en vooral een van zijne veelzijdigste geleerden op het gebied der natuurwetenschappen, — zijne vrouw en kinderen een liefhebbend echtgenoot en vader, — velen, waaronder ik zelf, een hartelijken en trouwen vriend. — Wat hij voor het *Album der Natuur* is geweest, getuigen niet alleen de lange reeks van steeds belangrijke, dikwijls uitstekende opstellen, die hij daarvoor leverde, en de tweeduizend vijfhonderd bijdragen, die het

IN MEMORIAM.

in 1857 aan het Album toegevoegde *Wetenschappelijk Bijblad* van hem ontving, maar ook de onbezweken ijver, waarmede hij in elk opzicht de belangen van dat tijdschrift trachtte te bevorderen.

Ik zal hier over HARTING's levensloop, over zijne geschriften, zijn onderwijs en zijne verdiensten voor de wetenschap niet uitweiden. In een bijschrift bij zijn portret, geplaatst in den jaargang 1877 van *Eigen Haard* (bladz. 212) heb ik daarover 't een en ander aangevoerd. Ik herhaal dat hier des te minder, omdat mij bekend is dat ter gelegener tijd door eene bevoegde hand eene biographie van HARTING zal worden bewerkt.

Ten slotte acht ik het niet ongepast hier nog bij te voegen, dat weinige weken voordat Nederland zijnen HARTING verloor, Engeland zijnen W. B. CARPENTER moest missen, die, evenals HARTING, in drieenzeventigjarigen ouderdom na een aan de dienst der wetenschap gewijd leven overleed; — een man, tusschen wien en HARTING in menig opzicht, vooral ten aanzien van beider veelzijdigheid, een opmerkelijke overeenkomst is waar te nemen.

Kampen, 9 December 1885.

LUBACH.